

השוואה חזותית של הלכות מלכים:
נוסח הדפוס (מימין) מול נוסח מהדורת רמב"ם שלם ומדוייק (משמאל).

מקרא:

רקע אדום - כל "התיקונים" (בשל פחד הצנזורה) והתוספות, והצנזורה המשובשת של דפוס וילנא (הנפוץ).

רקע ירוק - הבדלי הנוסח המקורי כפי שיצא מתחת ידי הרמב"ם.

רקע צהוב - שיבוש חלוקת ההלכות כפי שמופיע בדפוסים. סומן בכוכבית צהובה.

רקע תכול (באמצע) - הערות על יתרונות המהדורה, ועל משמעות השינויים.

לקורא היקר, חשוב לציין כי השינויים במשנה תורה בין מהדורת כתב היד לנוסח וילנא הנפוץ, אינם מצטמצמים רק לשינויי הצנזורה, אלא רבים רבים השינויים גם מתוך "תיקונים" שנעשו ע"י המדפיסים, או התאמת לשון הרמב"ם הטהורה לדעתם המשובשת, המגיעים לידי שינויים של אסור/מותר, כשר/פסול וכד'. וכן מעט הערנו על כך בהשוואת הלכות חמץ ומצה. וכן חלוקת ההלכות שבדפוס - שגויה לחלוטין, כפי שאפשר לראות במקומות רבים. וחלוקת הרמב"ם - הלכות קצרות וקצובות. כאן לצורך ההשוואה חילקנו את ההלכות שבדפוס לאורכן המקורי כפי שבכתבי היד.

והרמב"ם השלם והמדוייק - כהנחית רבי עקיבה לרבי שמעון בר יוחאי:

" וְכִשְׁאַתָּה מְלַמֵּד אֶת בְּנֵיךָ - לְמַדְהוּ בְּסֵפֶר מוֹגֵה .

מאי היא? [=מדוע?] אמר רבא ואיתימא רב משך שא: בְּחֻדְתָּא - שְׁבִשְׁתָּא, כִּיּוֹן דְּעַל עַל [אצל הקטנים, שיבוש שנכנס - נכנס, כלומר וקשה להוציא] " (פסחים ק"ב, א)

**הרמב"ם השלם
והמדוייק**

**רמב"ם
דפוס וילנא (הנפוץ)**

מכתבי-יד

פרק אחד עשר

א. המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות בית דוד ליושנה הממשלה הראשונה, ובונה מקדש, ומקבץ נדחי ישראל. וחוזרין כל המשפטים בימיו כשהיו מקודם. מקריבין קרבנות, ועושין שמטין ויובלות ככל מצותה האמורה בתורה. וכל מי שאינו מאמין בו, או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבנו, שהרי תורה העידה עליו, שנאמר "ושב יי אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים. אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך יי אלהיך... והביאך יי אלהיך אל הארץ..." (דברים ל, ג-ה) ואלו הדברים המפורשים בתורה, הם כוללים כל הדברים שנאמרו על ידי כל הנביאים.

אף בפרשת בלעם נאמר ושם נבא בשני המשיחים, במשיח הראשון שהוא דוד שהושיע את ישראל מיד צריהם, ובמשיח האחרון שעומד מבני בניו שמושיע את ישראל מיד בני עשו.

מימין – הלכה
א' ממשיכה
באורכה,
למרות
שהרמב"ם
החל פה הלכה
חדשה!!!

פסוקים קוצצו,
להמעיט במסר
הגאולה

מימין – הלכה
א' ממשיכה
באורכה,
למרות
שהרמב"ם
החל פה עוד
הלכה חדשה!!!

שים לב: עשו
צנזורה
נוצרית

פרק אחד עשר

א. המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה לממשלה הראשונה ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל וחוזרין כל המשפטים בימיו כשהיו מקודם מקריבין קרבנות ועושין שמטין ויובלות ככל מצותה האמורה בתורה

*** וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחכה לביאתו לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר אלא בתורה ובמשה רבינו שהרי התורה העידה עליו שנאמר ושב ה' אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך וגו' אם יהיה נדחך בקצה השמים וגו' והביאך ה' ואלו הדברים המפורשים בתורה הם כוללים כל הדברים שנאמרו ע"י כל הנביאים

*** אף בפרשת בלעם נאמר ושם נבא בשני המשיחים במשיח הראשון שהוא דוד שהושיע את ישראל מיד צריהם ובמשיח האחרון שעומד מבניו שמושיע את ישראל [באחרונה]

******* ושם הוא אומר אראנו ולא עתה זה דוד אשורנו ולא קרוב זה מלך המשיח דרך כוכב מיעקב זה דוד וקם שבט מישראל זה מלך המשיח ומחץ פאתי מואב זה דוד וכן הוא אומר ויך את מואב וימדדם בחבל וקרקר כל בני שת זה המלך המשיח שנאמר בו ומשלו מים עד ים והיה אדום ירשה זה דוד שנאמר ותהי אדום לדוד לעבדים וגו' והיה ירשה וגו' זה המלך המשיח שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון וגו':

מימין – הלכה א' ממשיכה באורכה, למרות שהרמב"ם החל פה עוד הלכה חדשה!!!

במהדורתנו כל מקורות הפסוקים סומנו.

שים לב המדפיסים שינו לשון הפסוק "ארם" הפך "אדום".

ושם (במדבר כד, יז-יח) הוא אומר "אראנו ולא עתה" זה דוד, "אשורנו ולא קרוב" זה המלך המשיח, "דרך כוכב מיעקב" זה דוד, "וקם שבט מישראל" זה המלך המשיח, "ומחץ פאתי מואב" זה דוד, "וכן הוא אומר" ויך את מואב וימדדם בחבל" שמואל ב, ח, ב). "וקרקר כל בני שת" (במדבר כד, יז) זה המלך המשיח שנאמר בו "ומשלו מים עד ים" (זכריה ט, ט). "והיה אדום ירשה" (במדבר כד, יח) זה דוד, שנאמר "ותהי ארם לדוד לעבדים" "... שמואל ב, ח, ו). "והיה ירשה" "... במדבר כד, יח) זה המלך המשיח, שנאמר "ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו" (עובדיה א, כא).

ב. אף בערי מקלט הוא אומר "ואם ירחיב יי אלהיך את גבלך ... ויספת לך עוד שלש ערים" ... (דברים יט, ח-ט) ומעולם לא היה דבר זה, ולא צוה הקדוש ברוך הוא לתהו אבל בדברי הנביאים אין הדבר צריך ראייה, שכל הספרים מלאים מדבר זה.

ג. אל יעלה על דעתך שהמלך המשיח צריך לעשות אותות ומופתים ומחדש דברים בעולם, או מחיה מתים וכיוצא בדברים אלו שהטפשים אומרים, אין הדבר כן, שהרי רבי

הטפשים, ברורה הכוונה. שיים לב. עקיבה בה"א

ב. אף בערי מקלט הוא אומר אם ירחיב ה' אלהיך את גבולך ויספת לך עוד שלש ערים וגו' ומעולם לא היה דבר זה ולא צוה הקדוש ברוך הוא לתהו אבל בדברי הנביאים אין הדבר צריך ראייה שכל הספרים מלאים בדבר זה:

ג. ואל יעלה על דעתך שהמלך המשיח צריך לעשות אותות ומופתים ומחדש דברים בעולם או מחיה מתים וכיוצא בדברים אלו אין הדבר כך שהרי רבי עקיבא חכם גדול מחכמי

משנה היה והוא היה נושא כליו של
בן כוזיבא המלך והוא היה אומר
 עליו שהוא המלך המשיח ודימה הוא
 וכל חכמי דורו שהוא המלך המשיח
 עד שנהרג בעונות כיון שנהרג נודע
 להם שאינו ולא שאלו ממנו חכמים לא
 אות ולא מופת

******* ועיקר הדברים ככה הן שהתורה
 הזאת **חוקיה** ומשפטיה לעולם
 ולעולמי עולמים ואין מוסיפין עליהן
 ולא גורעין מהן :

ד. ואם יעמוד מלך מבית דוד הוגה
 בתורה ועוסק במצות כדוד אביו כפי
 תורה שבכתב ושבעל פה ויכוף כל
 ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם
 מלחמות **ה'** הרי זה בחזקת שהוא
 משיח אם עשה והצליח ובנה מקדש
 במקומו וקבץ נדחי ישראל הרי זה
 משיח בודאי

ללא תוספות-
 לא יאומן!

עקיבה חכם גדול מחכמי משנה היה
 והוא היה נושא כליו של כוזבא המלך
 והוא היה אומר עליו שהוא המלך
 המשיח. ודמה הוא וכל חכמי דורו
 שהוא המלך המשיח עד שנהרג
 בעונות, כיון שנהרג נודע להם
 שאינו **משיח**, ולא שאלו ממנו
 חכמים לא אות ולא מופת.

ועיקר הדברים ככה הן. שהתורה
 הזאת **אין חקיה** ומשפטיה **משתנים**
 לעולם ולעולמי עולמים, ואין מוסיפין
 עליהן ולא גורעין מהן וכל המוסיף או
 גרע **או שגילה פנים בתורה והוציא**
הדברים שלמצוות מפשרון, הרי זה
בודאי רשע ואפיקורוס.

ד. ואם יעמוד מלך מבית דוד הוגה
 בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו כפי
 תורה שבכתב ושבעל פה, ויכוף כל
 ישראל לילך בה ולחזק בדקה, וילחם
 מלחמות **יי**, הרי זה בחזקת שהוא
 משיח. אם עשה והצליח **ונצח כל**
האומות שסביביו, ובנה מקדש
 במקומו, **וקבץ נדחי ישראל**, הרי זה
 משיח בודאי.

ואם לא הצליח עד כה, או נהרג, בידוע
 שאינו זה שהבטיחה תורה עליו, והרי
 הוא ככל מלכי בית דוד השלמים
 והכשרים שמתו. ולא העמידו הקדוש
 ברוך הוא אלא לנסות בו רבים, שנאמר
 "ומן המשכילים יכשלו לצרוף בהם
 ולברר וללבן עד עת קץ כי עוד למועד"
 (דניאל יא, לה).

אף ישוע הנצרי שדמה שיהיה משיח
 ונהרג בבית דין, כבר נתבאר בו דניאל,

שנאמר " ובני פריצי עמך ינשאו
 להעמיד חזון ונכשלו" (שם יא, יד), וכי
 יש מכשול גדול מזה, שכל הנביאים
 דברו שמשיח גואל ישראל ומושיעם,
 ומקבץ נדחיהם ומחזק מצותן, וזה גרם
 לאבד ישראל בחרב, ולפזר שאריתם
 ולהשפילם, ולהחליף התורה, ולהטעות
 רוב העולם לעבוד אלוה מבלעדי יי.
 אבל מחשבות בורא העולם אין כח באדם
 להשיגם, כי לא דרכינו דרכיו, ולא
 מחשבותינו מחשבותיו וכל הדברים
 האלו שלישוע הנצרי ושלזה הישמעאלי
 שעמד אחריו, אינן אלא לישר דרך
 למלך המשיח, ולתקן העולם כולו
 לעבוד את יי ביחד, שנאמר " כי
 אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא
 כלם בשם יי לעבדו שכם אחד " (
 צפניה ג, ט).
 כיצד, כבר נתמלא העולם כולו
 מדברי המשיח ומדברי התורה
 ומדברי המצוות, ופשטו דברים אלו
 באיים רחוקים, ובעמים רבים ערלי
 לב, והם נושאים ונותנים בדברים
 אלו ובמצוות התורה, אלו אומרים
 מצוות אלו אמת היו וכבר בטלו בזמן
 הזה, ולא היו נוהגות לדורות. ואלו
 אומרים דברים נסתרים יש בהן ואינן
 כפשוטן, וכבר בא משיח וגלה נסתריהם.
 וכשיעמוד המלך המשיח באמת, ויצליח
 וירום וינשא, מיד הם כולם חוזרים
 ויודעים ששקר נחלו אבותיהם,
 ושנביאיהם ואבותיהם הטעום.

*** ויתקן את העולם כולו לעבוד את
 ה' ביחד שנאמר כי אז אהפוך אל
 עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם
 ה' ולעבדו שכם אחד :

